

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	18 augustus 2022	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2022-0368	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	824C47C2	DOORKIESNUMMER	030-2589111
UW BRIEF VAN	23 februari 2022	FAX	030-2589112
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	1: Voorschriften 2: Locatie plangebied 3: Locatie aangetroffen verblijfplaatsen 4: Voorgestelde maatregelen	ONDERWERP	Wnb ontheffing Soortenbescherming ruimtelijke ingrepen Taatsendijk 1c in Utrecht (Papendorp)

Op 23 februari 2022 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U heeft ontheffing aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming. De aanvraag is ingediend door Econu namens de gemeente Utrecht, voor de locatie Taatsendijk 1c in Utrecht (Papendorp) (hierna: plangebied) en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2022-0368.

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹ ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de laatvlieger.

Wij verlenen de ontheffing voor de periode van vanaf verlening van onderhavige ontheffing tot en met 1 maart 2027. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 *Voorschriften* en bijlage 4 *Voorgestelde maatregelen* en moeten worden nageleefd.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op het slopen van een woning binnen het plangebied, ten behoeve van herontwikkeling van het plangebied en omliggend terrein. De locatie van het plangebied is weergegeven in bijlage 2. De herontwikkeling betreft de nieuwbouw van de volgende objecten:

- Mobiliteitshub met minimaal 2.000 parkeerplaatsen
- Ongeveer 2.000 woningen (sociale huurwoningen, middeldure- en duurdere huur- en koopwoningen);
- Hotel met 200 kamers;
- Ongeveer 75.000 m² kantoren;
- Ongeveer 7.000 m² bedrijvenruimte;
- Ongeveer 4.500 m² aan voorzieningen (onder andere horeca, winkels en een supermarkt).

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

Het plangebied bevindt zich in Utrecht (Papendorp) en wordt ingesloten door de A2 in het westen, de A12 in het zuiden en het Amsterdam-Rijnkanaal in het oosten. U vraagt ontheffing van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5, tweede en vierde lid van de wet voor wat betreft de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) voor de periode van 1 maart 2022 tot en met 1 maart 2027.

III. Procedure

Op 13 juli 2022 heeft u deze aanvraag aangevuld. Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens hoofdstuk 5 van de wet en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Dit betekent dat wij direct een definitief besluit nemen op de aanvraag.

IV. Toetsingskader

De laatvlieger is beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de laatvlieger in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) Afweging van andere bevredigende oplossingen

Omschrijving van alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. U geeft hierover het volgende aan:

Alternatief voor locatie

"De huidige woning is een bouwval en zal bij ongewijzigd gebruik verder vervallen."

Alternatief voor werkwijze

"Wat betreft de uitvoering zijn er drie opties; niets doen, grondig restaureren of slopen en herbouwen. Niets doen zal ongetwijfeld leiden tot een verder verval en uiteindelijk het instorten van de woning. Afgezien van veiligheidsrisico's en economische aspecten, is deze optie voor de aanwezige fauna op de lange termijn niet gunstig, de huidige verblijfplaatsen zullen immers verdwijnen indien het pand instort.

Bij een grondige restauratie van het huidige pand zal feitelijk elke muur opnieuw gemetseld moeten worden, het houtwerk dient vervangen of behandeld te worden en het dak van de woning en dient compleet vervangen te worden. Daarnaast vinden er dan ook nog werkzaamheden plaats om het gebouw beter te isoleren, in te richten en aan te passen aan de huidige eisen. Het is ondenkbaar dat de aanwezige verblijfplaatsen blijven bestaan bij een dergelijke ingrijpende aanpak.

Bovendien is het behoud van deze woning een obstakel voor de ontwikkeling van de wijk zoals die beoogd wordt, een ontwikkeling die gunstig is voor de vleermuizen. Een deel van de woning niet isoleren en behouden als "laatvlieger-verblijfplaats" is in dit geval niet mogelijk, de locatie van de verblijfplaats zal altijd vernietigd worden bij werkzaamheden aan het dak."

Alternatief voor inrichting

"De sloop van het huidige gebouw, met de voorgestelde mitigerende maatregelen leidt niet tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de laatvlieger. Bovendien worden in de nieuwbouw verblijfplaatsen gecreëerd waardoor op de langere termijn een gunstigere situatie voor de laatvliegers ontstaat. De sloop van het huidige pand met mitigerende maatregelen en voorwaarden en natuur inclusieve nieuwbouw is de enige bevredigende oplossing die de staat van instandhouding van de laatvlieger niet schaadt."

Alternatief voor planning

"Wat betreft de planning is gekozen voor een sloop na het ongeschikt maken van de woning in het voorjaar (ongeschikt maken in april) zodra de actieve periode van vleermuizen start. Het betreft een klein zomerverblijf en geen kraamverblijf. Een andere timing leidt tot meer risico's op nadelige effecten voor laatvliegers omdat er dan al jonge vleermuizen en zogende vrouwtjes zijn."

Op basis van het bovenstaande wordt duidelijk dat de huidige gebruiksfunctie van het plangebied (1 woning) beperkt is en dat de staat van deze woning zal verslechteren over tijd. Dit geldt tevens voor de aanwezige verblijfplaats van laatvlieger, deze zal bij verslechtering van de woning ook komen te vervallen. In de toekomstige situatie worden er duurzamere en meer verblijfplaatsen gerealiseerd. Tot slot wordt er in de actieve periode van vleermuizen gewerkt.

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) Belangenafweging

Omschrijving van het belang

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet. Voor de laatvlieger heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". U geeft hierover het volgende aan:

"De huidige woning is vervallen en nauwelijks bewoonbaar. Op dit moment kennen we in Nederland een historisch tekort aan geschikte woningen. Derhalve is het afbreken van het huidige bouwval om plaats te maken voor de ontwikkeling van een nieuwe woonwijk met meer dan 2000 woningen al van groot openbaar belang. Tevens wordt één woning met een verblijfplaats voor vleermuizen vervangen door een veelvoud aan woningen met verblijfplaatsen en een geschikte leefomgeving voor vleermuizen. Door de uitvoering van de plannen wordt een verbeterslag gemaakt ten gunste van de gebouw bewonende vleermuizen zoals de laatvlieger.

Het tekort aan woningen is een landelijk probleem dat in diverse media veel aandacht heeft gekregen. Op de website van de Provincie staat: "Via het proces van regionaal programmeren maakt de provincie samen met gemeenten en regio's programma's voor regionale woningbouw op langere termijn. De regionale programma's worden jaarlijks gemonitord, geëvalueerd en geactualiseerd. In het regionale programma wordt uitgegaan van een huidig woontekort van circa 32.500 woningen. De grafiek hierin beschrijft daarnaast de woningbouwbehoefte in verschillende periodes. Dit aantal woningen staat los van de woningbouwbehoefte van de periode ervoor."²

Uit op 13 juli 2022 aangeleverde gegevens van ECONU met bewijsstukken van de verweerde staat van de woning, blijkt inderdaad dat de woning slecht bewoonbaar is. Tevens wenst de gemeente Utrecht om 2000 woningen te realiseren in licht van het huidige woningtekort. Het plangebied bevindt zich binnen een grotere projectlocatie, waar verschillende (beschermde) soorten aanwezig zijn. Onderhavig plangebied is onderdeel van het Soorten Management Plan (SMP) van de gemeente Utrecht.

Woningtekort in provincie Utrecht

Binnen een groot deel van Nederland, waaronder de provincie Utrecht, bestaat momenteel een historisch tekort aan geschikte woningen. Dit probleem treft hoofdzakelijk huishoudens met een laag- en middeninkomen. De provincie Utrecht beschrijft in het Programma Versnelling Woningbouw 2021 t/m 2024 (publicatie najaar 2020) de ambitie om in samenwerking met gemeenten, corporaties en marktpartijen, geschikte locaties te selecteren ten behoeve van woningbouw middels regionale programma's. Deze ambitie wordt verder beaamd in het Provinciaal Programma Wonen en Werken 2021 van 5 oktober 2021. Waarin tevens staat beschreven hoe op basis van de Planmonitor Wonen de desbetreffende regionale programma's zijn opgesteld en ook worden gemonitord, geëvalueerd en geactualiseerd.

Conclusie

Hiermee is sprake van een wettelijk belang van de ingreep, namelijk "redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In dit geval weegt het belang van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de laatvlieger.

c) Ecologische beoordeling

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soort(en)

Laatvlieger

De laatvlieger is aangetroffen binnen het plangebied. Er is één zomerverblijfplaats vastgesteld in de noordelijke nok van de woning. De locatie van de aangetroffen verblijfplaats is weergegeven in bijlage 3 van dit besluit.

² Provincie Utrecht - Kader voor regionale programmering Wonen en Werken, vastgesteld door PS 30 september 2020 op basis van Primos (2020)

Overige aangetroffen beschermde soorten:

Het Soorten Management Plan (SMP) bevat de benodigde mitigatie- en compensatieplannen voor overige aangetroffen (beschermde) verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis. De aangetroffen laatvliegers vallen niet onder de soorten besproken in het SMP, hiervoor is zodanig een aparte ontheffing aangevraagd.

Staat van instandhouding

Laatvlieger

Er zijn in feite geen voldoende volledige, kwantitatieve data met betrekking tot, en geen wetenschappelijk goed onderbouwde schatting van de populatiegrootte van de laatvlieger. Een zeer grove schatting (Limpens et al. 1997) is voor de Art. 17 rapportage³ naar beneden bijgesteld. Die recente zeer grove schatting op basis van onvolledige gegevens gaat uit van 10.000 – 40.000 individuen in de zomer (European Environmental Agency, 2019). Ook voor de data en het daaruit af te leiden beeld van voorkomen en verspreiding geldt dat er sprake is van onvolledigheid en ongelijkmatigheid. Een feitelijk kwantitatief vergelijk van de – onvolledige en niet geheel vergelijkbare – informatie van de periodes 1986–1994, 2015– 2019 en/of 2012–2017 is dus niet mogelijk. De achteruitgang in bekende bezette km-hokken en de waarneming dat de soort steeds moeilijker te vinden is daar waar onderzoek wordt gedaan stemt echter niet positief. Of de populatie een sterke, of lichte achteruitgang laat zien, of wellicht toch stabiel is, is niet feitelijk te beoordelen. De huidige staat van de populatie is beoordeeld als 'ongunstig-ontoereikend'.

Deze situatie lijkt ook in Utrecht te bestaan, als we de waarnemingen in de NDFF van de afgelopen vijf jaar vergelijken met de waarnemingen van de vijf jaar daarvoor, dan zien we dat met name in de binnenstad (circa 2,5 km afstand van plangebied) minder laatvliegers gezien worden. Het lijkt er op dat de woningen minder geschikt zijn (door isolatie/restauratie) of dat de foerageergebieden in het buitengebied minder goed bereikbaar zijn. Echter, deze observatie kan ook een waarnemers effect zijn, waardoor hier geen conclusies aan verbonden kunnen worden.

Bij de voorgenomen sloop worden mitigerende maatregelen getroffen waardoor de beschikbaarheid van verblijfplaatsen en leefgebied gegarandeerd wordt. Er komen veel geschikte verblijfplaatsen beschikbaar, de groen inrichting van de locatie is gunstig voor vleermuizen en geschikt foerageergebied is bereikbaar in de directe omgeving. Derhalve kunnen we concluderen dat de populatie laatvliegers in de omgeving van Papendorp op termijn niet geschaad wordt door de sloop van de woning.

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soort

Door de werkzaamheden wordt er één zomerverblijfplaats van de laatvlieger vernield en wordt de laatvlieger verstoord. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld.

Er worden geen tijdelijke vleermuiskasten in de directe omgeving van het plangebied geplaatst ter mitigatie van de laatvlieger, in plaats hiervan wordt er aangenomen dat de laatvlieger in de omgeving een netwerk van meerdere verblijfplaatsen heeft. In de nieuwbouw worden de daknokken permanent geschikt gemaakt als verblijfplaats voor laatvliegers. In totaal worden er 60 dakranden middels de nok geschikt en toegankelijk gemaakt voor vleermuizen.

Monitoringsonderzoek

Om de effectiviteit van de maatregelen te waarborgen zal het plangebied tijdens en na afronding van de beoogde werkzaamheden, worden gemonitord. Ten behoeve hiervan zullen er vier onderzoeksrondes per jaar worden uitgevoerd, waarvan twee tijdens de kraamperiode. De monitoring dient te worden doorgezet tot minimaal 5 jaar na afronding van de werkzaamheden.

Wij gaan akkoord met de voorgestelde maatregelen. De maatregelen zijn opgenomen in bijlage 4 van dit besluit.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Ondanks dat er geen duidelijk inschatting beschikbaar is voor de huidige staat van instandhouding van laatvlieger, wordt er door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en het hanteren van een natuurinclusieve inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden, geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de laatvlieger in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. De toekomstige situatie biedt meer en beter geschikte verblijfplaatsen dan in de huidige situatie.

³ <https://edepot.wur.nl/341898>

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 en bijlage 4/5 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;
- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2589111.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- Econu;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Utrecht, Stadskantoor.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen

Mevr. drs. ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient aanvullend de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecooloog;
 - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecooloog zijn/worden begeleid;
 - f. De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in de voorschriften bijgevoegd te zijn.

Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige⁴ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften bij dit besluit geregistreerd.
10. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 6 van het activiteitenplan van 19 januari 2022 en ook de aanvullende gegevens van 13 juli 2022 (zie bijlage 4) moeten worden opgevolgd.

⁴ Onder deskundige verstaan wij: een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De Landschappen) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

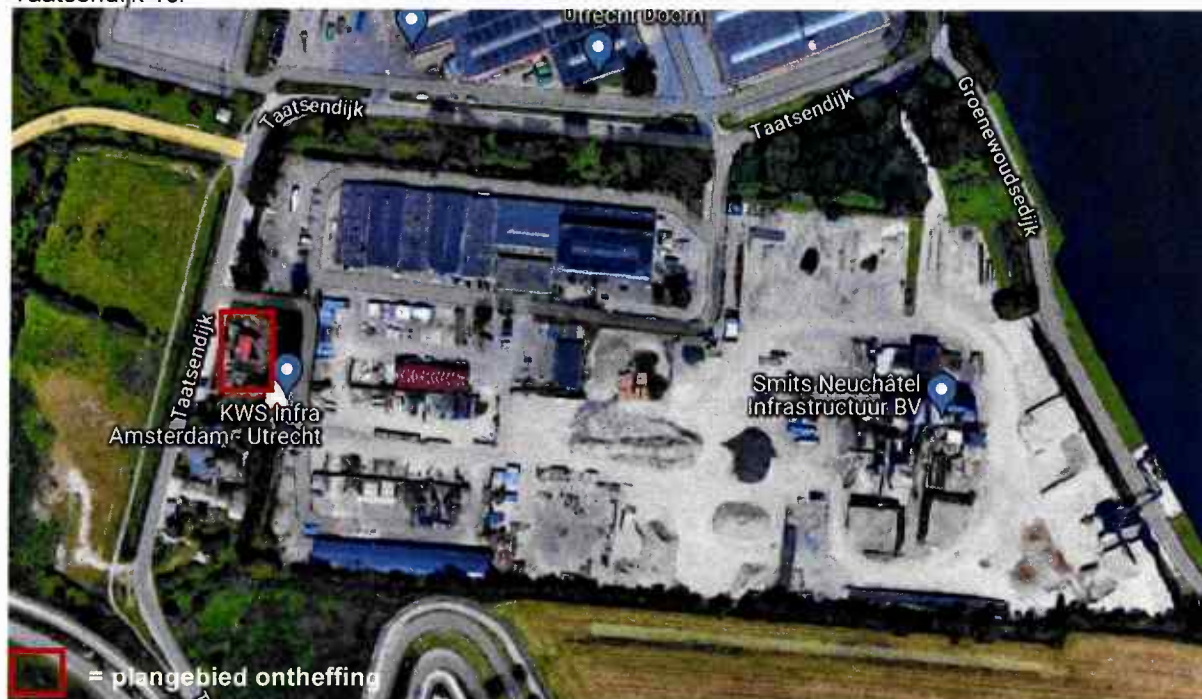
11. Monitoringsrapportages (5 jaar; deels buiten ontheffingsperiode), dienen jaarlijks voor 30 april te worden aangeleverd. De rapportages dienen gestuurd te worden naar servicebureau@provincie-utrecht.nl. Indien de resultaten niet voldoende zijn kunnen aanpassingen door bevoegd gezag opgelegd worden.

Na afloop van de werkzaamheden

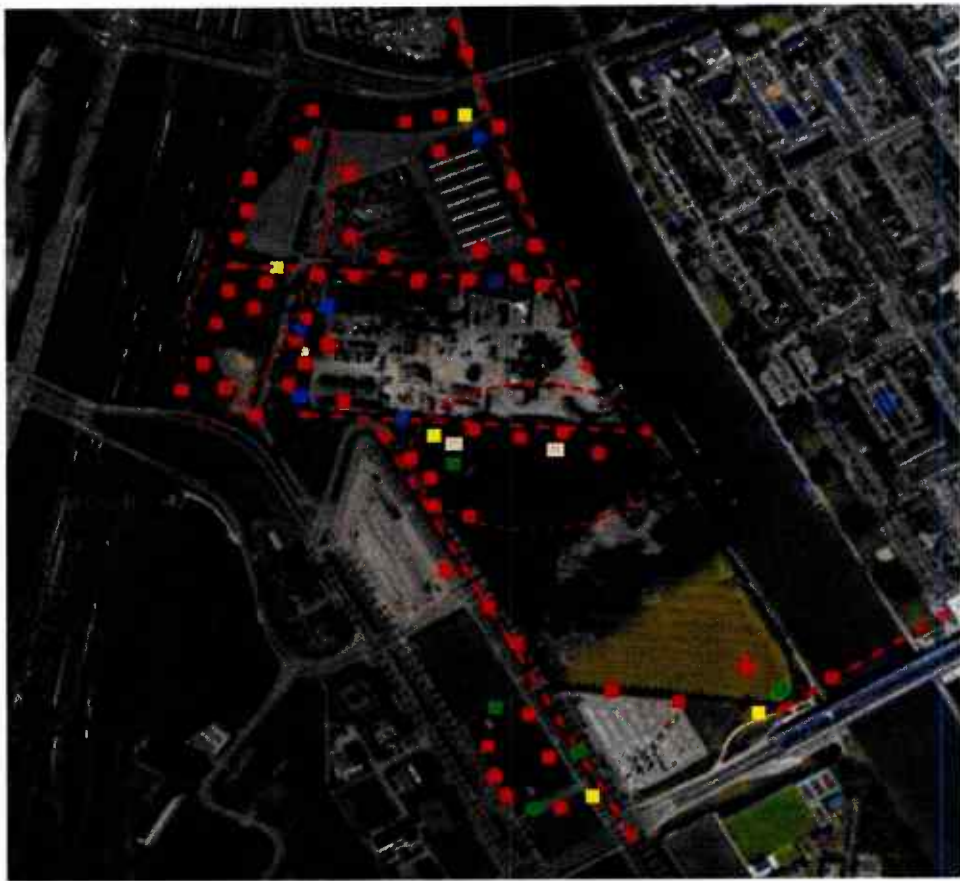
12. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven in de voorschriften moet bijgevoegd worden.

Bijlage 2: Locatie plangebied

Taatsendijk 1c:

Figuur 1. Ligging plangebied in de ruimere omgeving (bron: QGIS)

Onderzoek vleermuizen
Papendorp, 2021

- Overvliegend/foerageren
- ▲ Kraam-/winterverblijf
- ★ Zomer-/paarverblijfplaats
- Foerageer/balts gebied
- ↔ Vliegroute
- Gew. dwergvleermuis
- Ruige dwergvleermuis
- Rosse vleermuis
- Laatvlieger
- Gewone grootoorvleermuis

Figuur 1, waarnemingen vleermuizen tijdens de veldbezoeken soortgericht onderzoek.

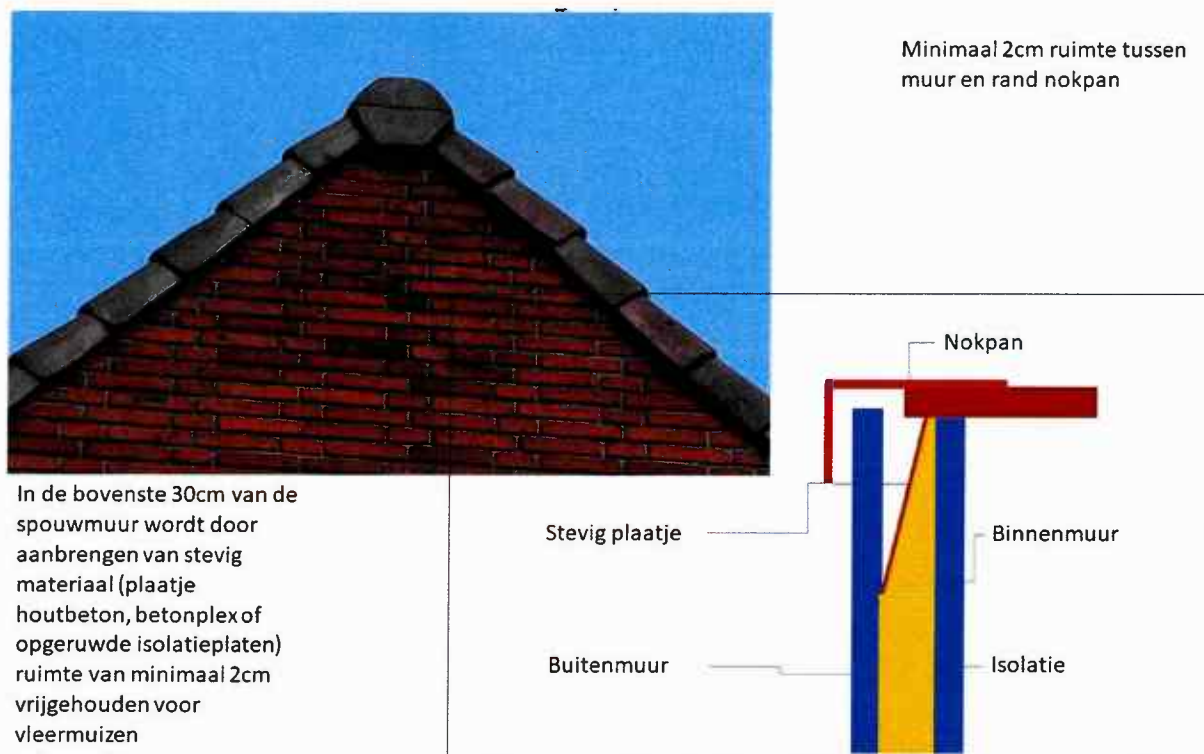
Bijlage 4: Voorgestelde maatregelen

Het is bekend dat de laatvlieger niet in tijdelijke vleermuiskasten verblijft, het is derhalve niet zinvol om tijdelijke vleermuiskasten in de omgeving te plaatsen. Er is nog relatief weinig bekend van laatvliegers en hun verblijfplaatsen, het is echter wel duidelijk dat de laatvlieger gebruik maakt van een netwerk met meerdere verblijfplaatsen. Dat lijkt ook hier het geval, er zijn meerdere waarnemingen van laatvliegers gedaan tijdens de bezoeken, maar er is slechts een maal waargenomen dat de laatvliegers uitvlogen. Het invliegen is niet waargenomen en evenmin werden andere verblijfplaatsen binnen het plangebied waargenomen. Het is duidelijk dat de uitvliegende laatvliegers ook andere verblijfplaatsen buiten het plangebied hebben.

Er worden geen vleermuiskasten in de directe omgeving van het plangebied geplaatst ter mitigatie van de laatvlieger, er wordt van uit gegaan dat de laatvliegers elders een verblijfplaats hebben. Wel worden er mitigerende maatregelen voor de overige vleermuissoorten getroffen, deze maatregelen worden uitgevoerd volgens het SMP en vallen buiten het kader van dit activiteitenplan.

In de nieuwbouw worden de daknokken geschikt gemaakt als verblijfplaats voor laatvliegers door deze pannen iets verder uit te laten steken. Het is de inzet dat dit bij alle pannendaken gaat gebeuren, in totaal 60 dakranden die geschikt worden gemaakt voor vleermuizen.

(Bron: 'Activiteitenplan Laatvlieger Papendorp Utrecht' van ECONU van 19 januari 2022)

(Bron: Aanvullende gegevens van ECONU van 13 juli 2022)

Daarnaast worden er vleermuiskasten ingemetseld volgens de richtlijnen van BIJ12.

Het is bekend dat laatvliegers ook in spouwmuuren verblijven, deze vleermuiskasten zijn mogelijk ook een geschikte permanente voorziening voor de laatvliegers. De effectiviteit van deze maatregel worden bij uitvoering ook gemonitord. Gezien het grote aantal woningen dat gerealiseerd wordt, komen er veel geschikte verblijfplaatsen voor laatvliegers bij. Uitgaande van de huidige plannen komen er naast de 60 dakranden ook minimaal 100 inbouwvleermuiskasten bij.

Door de herinrichting van de locatie gaan groenstructuren tijdelijk verloren. De groenstructuren die verloren gaan bestaan met name uit struweel en verruigd grasland aan de noordzijde van het plangebied. Maar er komen ook parken, tuinen en groenstructuren terug en de oevers van het kanaal blijven geschikt als vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen.

De laatvlieger komt in kleine aantallen in heel de gemeente Utrecht voor in vrijwel alle woonwijken (zie waarnemingen NDFF laatste vijf jaar in onderstaande figuur), maar er lijkt een voorkeur te bestaan voor de rand en buitenwijken van de stad. Waarschijnlijk vanwege de aanwezigheid van verblijfplaatsen in de bebouwde kom en geschikt foerageergebied daar buiten.

Als we de situatie in Papendorp bekijken, dan komen er veel verblijfplaatsen beschikbaar en is het buitengebied om de hoek. Het buitengebied Rijnenburg staat echter op de bebouwingslijst en er zal foerageergebied verloren gaan aan die kant. Tijdens de vleermuisonderzoeken in Papendorp zijn twee uitvliegende laatvliegers aangetroffen, daarnaast zijn gedurende alle bezoeken slechts vijf waarnemingen van foeragerende laatvliegers gedaan. We kunnen stellen dat er slechts een beperkt aantal laatvliegers aanwezig zijn op deze locatie die met name rond de bosjes aan de noordzijde foerageerden. In de nieuwe inrichting worden tuinen, parken en waterpartijen aangelegd zodat er foerageergebied ontstaat dat geschikter is dan de weilanden die in de bestaande situatie aanwezig zijn. Ondanks de veranderingen in het plangebied, blijft de locatie geschikt als leefgebied voor de laatvlieger. Het is onmogelijk om de omstandigheden van een nok in een oude woning in een nieuwbouwwoning na te bootsen. Toch worden er geen negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van laatvliegers verwacht aangezien deze vleermuissoort gebruik maakt van een netwerk van verblijfplaatsen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat deze soort weliswaar foeragerend en langsvliegend waargenomen werd, terwijl er slechts eenmaal uitvliegende dieren zijn gezien (ondanks het gebruik van warmtebeeldcamera's, luisterkastjes en gevoelige batdetectors). Er kan dan ook geconcludeerd worden dat er in de omgeving, maar buiten het plangebied, meerdere verblijfplaatsen van laatvliegers aanwezig zijn. Gezien de huidige staat van instandhouding is het noodzakelijk dat de verblijfplaatsen van laatvliegers in Utrecht beter in kaart gebracht wordt.

Om te voorkomen dat er vleermuizen verwond of gedood worden bij de sloop van de woning, wordt een aangepaste werkwijze gehanteerd. De sloopwerkzaamheden worden volgens het sloopprotocol vleermuisvriendelijke sloop uitgevoerd, met inachtneming van periodes waarin niet gesloopt mag worden. Er is geen massawinterverblijf van vleermuizen in de woning aanwezigen overwinterende laatvliegers worden niet verwacht. Echter, het is onmogelijk om te stellen dat er geen overwinterende vleermuis aanwezig is, derhalve moet gewacht worden met het ongeschikt maken van de woning tot de vleermuizen actief zijn. In april kunnen dan de dakranden dichtgestopt worden en uitvliegflapjes op de nokpannen geplaatst worden. Na enkele dagen wordt gecontroleerd of er nog vleermuizen uit de woning vliegen, indien dat niet gebeurt, kan de woning gesloopt worden. Als tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen moeten de werkzaamheden onmiddellijk worden stopgezet en moet een vleermuisdeskundige worden geraadpleegd over de manier waarop de werkzaamheden verder uitgevoerd kunnen worden met zo min mogelijk negatieve effecten voor de aangetroffen vleermuizen.

Zoals gezegd worden bij de nieuwbouw vleermuiskasten ingebouwd in de spouwmuren en worden pannendaken geschikt gemaakt voor laatvliegers door de nokpannen iets over de rand te leggen waardoor er een geschikte ruimte voor vleermuizen ontstaat.

(Bron: 'Activiteitenplan Laatvlieger Papendorp Utrecht' van ECONU van 19 januari 2022)

Het ongeschikt maken van de huidige verblijfplaats dient plaats te vinden buiten de kwetsbare perioden. Als kwetsbare periode voor laatvlieger houden we de kraamperiode, paarperiode en de winterperiode aan. Het ongeschikt maken van deze verblijfplaats kan dan het beste uitgevoerd worden aan het einde van de paarperiode tussen half september en eind oktober. De vleermuizen zijn dan nog actief, maar de paring heeft reeds plaatsgevonden. *(bron: Aanvullende gegevens van ECONU van 13 juli 2022)*

Bij de herinrichting van de locatie wordt gewerkt volgens de principes van natuurinclusiviteit, er wordt voldoende inheems groen geplant, er komen groenstroken en waterpartijen, de verlichting is vleermuisvriendelijk waar mogelijk, verblijfplaatsen en groene verbindingen met de omgeving worden aangeboden. Om tijdens de werkzaamheden te voorkomen dat er lichtoverlast ontstaat komt er geen verlichting van de bouwplaats, er wordt alleen overdag gewerkt. Andere specifieke, soortgerichte mitigatie hoeft niet uitgevoerd te worden. Wel dient bij onverwachte ecologische omstandigheden, zoals het aantreffen van (beschermde) soorten op de bouwplaats contact opgenomen te worden met de begeleidende ecooloog zodat een passende oplossing gezocht kan worden.

Monitoring

Tijdens en na de werkzaamheden dient gemonitord te worden of er laatvliegers aanwezig zijn in het plangebied, dit gebeurt door middel van vier controle rondes per jaar, waarvan twee in de kraamperiode. Daarnaast wordt gemonitord of de gerealiseerde vleermuisverblijven daadwerkelijk gebruikt worden.

Overige maatregelen

- Er wordt alleen overdag gewerkt.
- Bij de sloop is ecologische begeleiding aanwezig en er wordt vanaf de noordzijde gewerkt.
- Indien gebruik van kunstmatige verlichting gedurende de uitvoering van de werkzaamheden noodzakelijk is dient deze zoveel mogelijk beperkt te worden en gericht te worden op die plaatsen waar verlichting nodig is. Uitstraling van verlichting naar boven, naar water en naar de omgeving toe moet zoveel mogelijk voorkomen worden door gebruik te maken van armaturen die licht bundelen.

(Bron: 'Activiteitenplan Laatvlieger Papendorp Utrecht' van ECONU van 19 januari 2022)

